

Kansalliskirjasto, tietoyhteiskunnan palvelukeskus

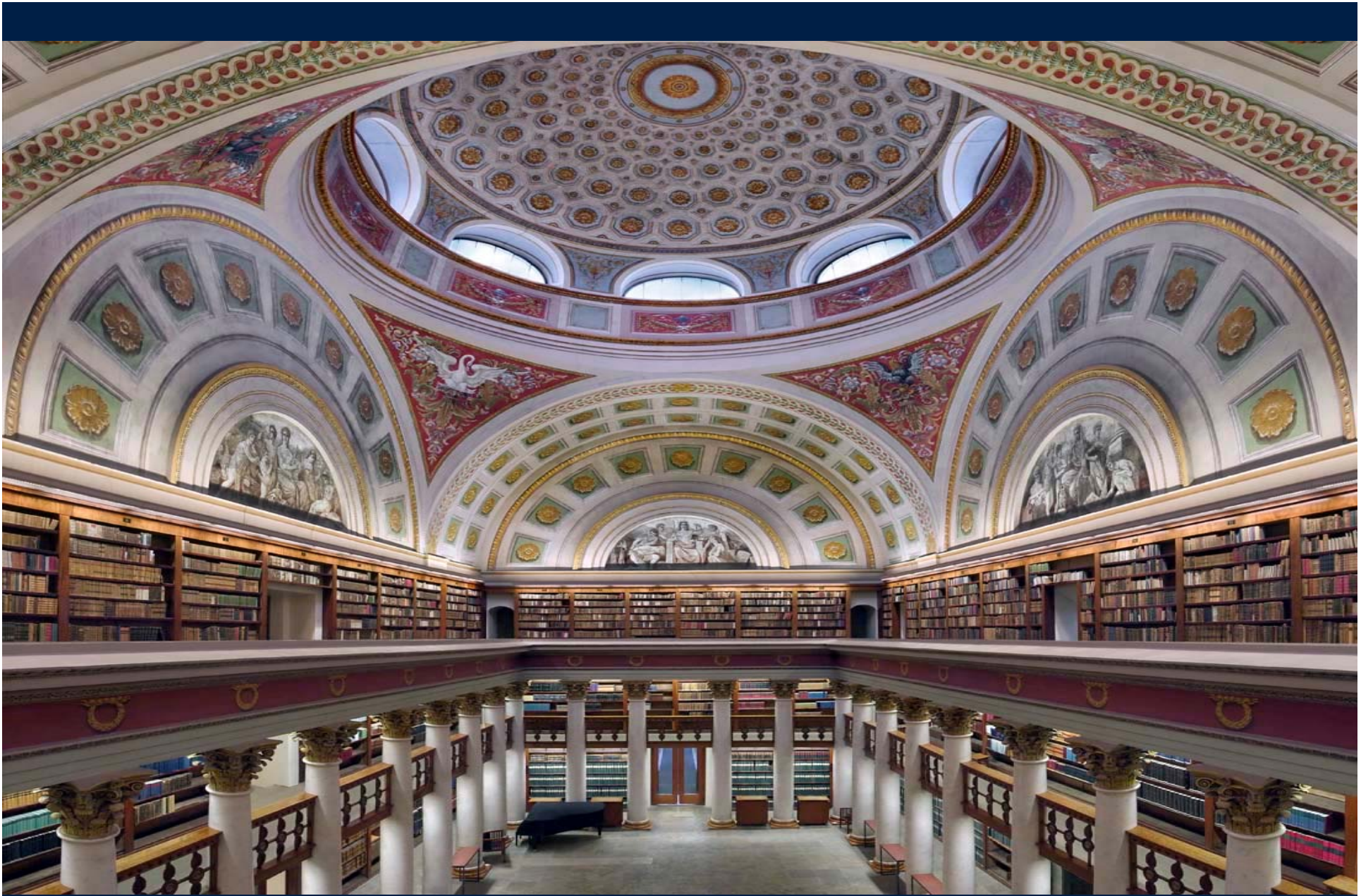
**Opetusministeriön seminaari
7.3.2008**

Kai Ekholm

KANSALLISKIRJASTO

NATIONALBIBLIOTEKET

KANSALLISKIRJASTO

NATIONALBIBLIOTEKET

Kansalliskirjasto – kansakunnan tie tietoon

Kansalliskirjasto **turvaa kansallisen julkaistun kulttuuriperinnön** saatavuuden yhteiskunnassa.

Kansalliskirjasto **välittää ja tuottaa tietosisältöjä** kansalaisille ja yhteiskunnalle sekä **kehittää palveluja yhteistyössä kirjastoverkon ja tietoyhteiskunnan muiden toimijoiden kanssa.**

Kansalliskirjastostrategia 2015

Kansalliskirjaston yleiset tavoitteet

1. Vastata lakisääteisistä tehtävistä
2. Toimia **kirjastoverkon palvelukeskuksena** ja muistiorganisaatioiden eKam-koordinaattorina
3. Varmistaa riittävä ja jatkuva **rahoitus tiedon infrastruktuurin kehittämiseksi ja toteuttamiseksi**
4. Varmistaa **itsenäiset toimintaedellytykset** kansallisena toimijana
5. Edistää varainhankintaa kulttuuriperinnön turvaamiseksi

Tiedon infrastruktuuri

TEHTÄVÄ	KOHDE
Kulttuuriperinnön turvaaminen <ul style="list-style-type: none"> • Vapaakappaleet • Konservointi • Digitointi • Pitkäaikaissäilytys	Yhteiskunta Kansalaiset Julkaisuala
Tiedonsaannin tehostaminen yhteiskunnassa <ul style="list-style-type: none"> • Lisensiointi • Järjestelmäpalvelut • Palautejärjestelmät	Kirjastoverkko Tiedontarvitsijat

Strategiset teesit

1. **Digitaalinen kirjasto kansalaisten käyttöön**
2. **Kansallisen kulttuuriperinnön säilyttäminen digitoinnilla**
3. **Kansallisen tutkimuskirjaston ytimenä kansallinen kulttuuriperintö.**

Kansalliskirjaston muutoksen suunta

Kansalliskirjastostrategia 2006-2015

Muutos Kansalliskirjastoksi 2006 –

-Yliopistolain muutos: vastuu kansallisista kirjastoverkkopalveluista, palvelusopimukset

Organisaatiomuutos 2007 -

- neljä tulosaluetta, tulosjohtaminen, johtamissopimukset

Toiminnanohjausta ja prosesseja kehitetty

Kansallinen palvelukeskus

KANSALLISKIRJASTO

NATIONALBIBLIOTEKET

Palvelu- ja muita sopimuksia

Palvelusopimukset (279)

Verkkoaineiston hankinta (109)

Nelli-portaali (71)

Julkaisuarkisto (D-space) (31)

Yhteistilasto (68)

Aineistosopimukset (55)

Tietokantasopimuksia (86)

YHT. 420

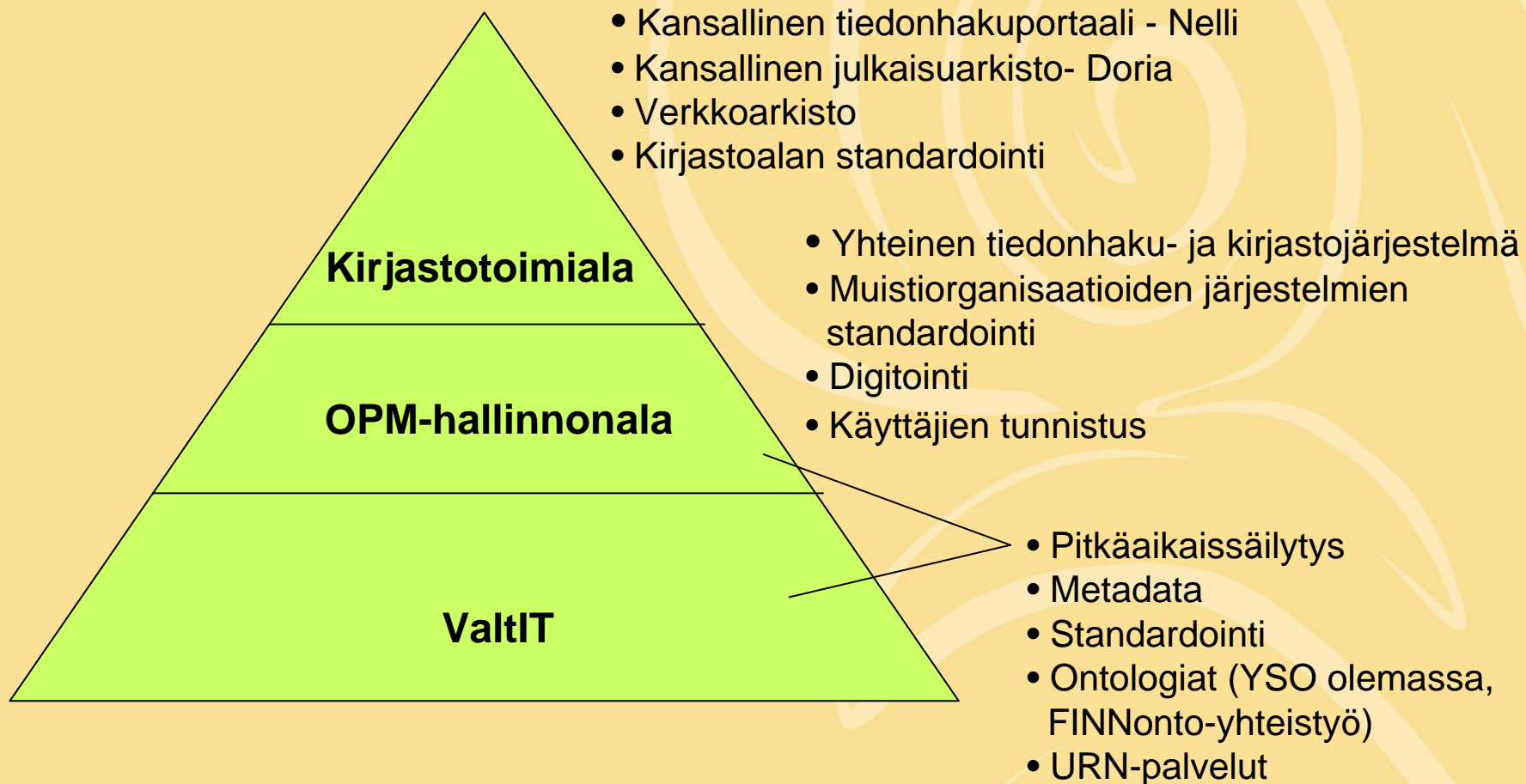
Keskitettyjen palvelujen käytön kasvu

	2005	2007
FinELib-aineistojen käyttö, hakujen määrä	29,8 milj.	61,8 milj.
FinELib-aineistojen käyttö, artikkelilatausten määrä	5 milj.	9,3 milj.
Digitoidun aineiston käyttö, sivulataukset	2,6 miljoonaa	3,5 miljoonaa

Ajankohtaisia painopisteitä

- Elektroniset vapaakappaleet
- Digitaalisen kirjaston kehittäminen:
järjestelmäarkkitehtuuri
- Kansallinen digitaalinen kirjasto ja
eKAM-yhteistyö
- Kansainvälinen vaikuttaminen
- Ulkoisen rahoituksen ja
varainhankinnan tehostaminen

Palveluiden mahdollinen vastuujako – Kansalliskirjaston rooli

Digitaalinen kirjasto – kansallisen kasvun kohde

Kansallinen digitaalinen kirjasto

Kansalaiset

Missio

Mahdollistaa kansallisen digitaalisen kirjaston syntyminen digitoimalla kulttuurihistoriallisia aineistoja laadukkaasti ja kokonaistaloudellisesti mahdollisimman edullisesti.

Asiakkaat

KIRJASTOT
ARKISTOT
MUSEOT
.

Palvelut

Aineiston digitointi
(esikäsittely,
kuvaaminen,
jälkikäsittely)

Aineistot

Sidokset, niteet,
irtolehdet, mikrofilmit
ja äänitteet.

Organisointi

Toiminnallisesti ja
rahoituksellisesti
erillinen ja läpinäkyvä
palvelukeskus.

Ominaispiirteet

Asiakas- ja prosessilähtöisyys; erikoistuminen ja osaamisen keskittäminen; korkea laatu ja jatkuva kehittäminen; alhaiset kustannukset ja teknologian hyödyntäminen; mittaaminen ja tuloksista palkitseminen.

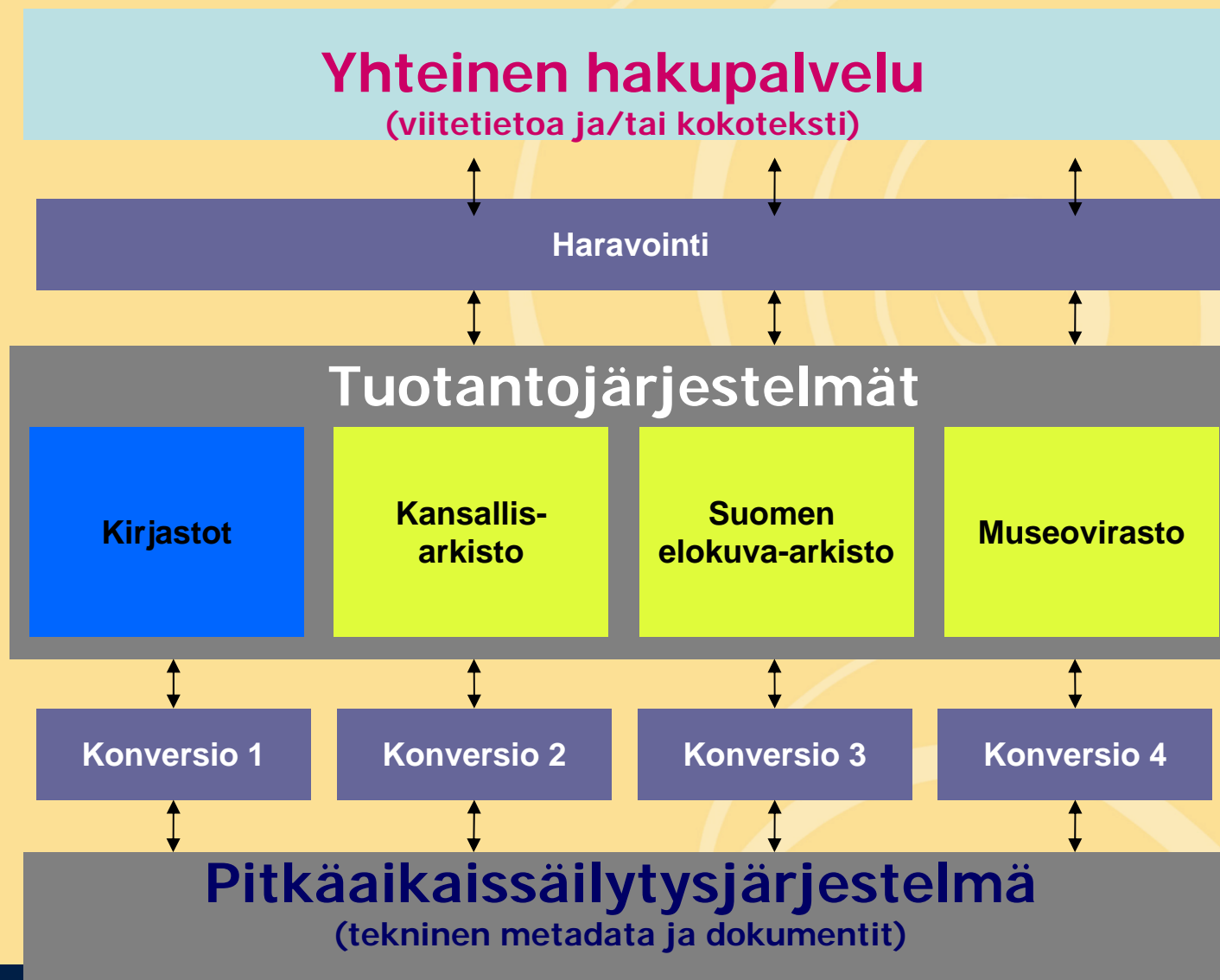
Kilpailuedut

Digitoinnin keskittämisen kautta saavutettavat kustannussäästöt ja laadun paraneminen.
Kokonaistaloudellinen edullisuus: kokonaisprosessin optimointi, aineistojen ja prosessien tuntemus.

Kansalliskirjaston IT-toimeenpanosuunnitelma 2008-2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Osaaminen ja toimintatavat	<p>Osaamis-selvitys</p> <p>Toimintatapa-selvitys</p>				
Järjestelmät		<p>Yhteinen asiakasliittymä</p>	<p>Hakujärjestelmän laajentaminen</p> <p>Pitkäaikaissäilytys</p> <p>Kansallinen yhteisluettelo</p> <p>Digitoinnin tuotannonohjaus</p>		
Organisaatio	<p>Konsortio-selvitys</p>	<p>Uusi konsortio</p>			

Muistiorganisaatioiden järjestelmäarkkitehtuuriluonnos

Ratkaistavia asioita

Kansalliskirjaston haasteet

Toimintaympäristön muutos

- Korkeakoulujen rakenteellinen kehittäminen
- Sektoritutkimuslaitosten rakenneuudistus
- Kunta- ja palvelurakenneuudistus

Kansallisten, keskitettyjen palvelujen rahoitusrakenne

Teknologinen kehitys

- Uudet käyttäjät – uudet käyttötavat (Google-sukupolvi)
- <http://www.bl.uk/news/pdf/googlegen.pdf>
- Uudet tietojärjestelmät (käyttöliittymä/hakujärjestelmä)
- Pitkäaikaissäilytys

Toimintatapojen ja osaamisen jatkuva

kehittäminen

KANSALLISKIRJASTO

NATIONALBIBLIOTEKET

Ratkaistavia asioita

Uusi yliopistolaki ja yliopistolaitoksen muutos 1.1.2010, vaikutukset Kansalliskirjastoon

- miten pitkäjänteinen rahoitus ja valtakunnallinen palvelurooli toteutetaan?
- miten turvataan toiminnan ja palvelujen kehittäminen?

Pitkäjänteinen neuvottelu- ja suunnitteluyhteistyö

- tavoite- ja tulosneuvottelujen pitkäjänteisempi valmistelu, strateginen keskustelu rahoittajien kanssa
- riskitekijöiden ennakointi, keskitettyjen palvelujen arvon mittaaminen muutoksessa, kansainvälinen arviointi

Palveluroolin vahvistaminen, OPMn rakenteellisen kehittämisen toimenpideohjelma

- Kansalliskirjasto tietoyhteiskunnan yhteiseksi palvelukeskukseksi – Kansalliskirjaston kehittämisohjelma